

R

G

B

WH

GR

BL

Grey Scale #13

C

M

Y

K

Part Code
ST1316

DANES-PICTA
.COM

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH

JAWNE

~~Do użytku
służbowego~~

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Ppłk dr Eugeniusz F. DUSZEWICZ

**ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA DYWIZJI
POWIETRZNODESANTOWEJ**

Konspekt wykładu

Molud

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH
Nr 43606

43606

WARSZAWA

1980
1985

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ
ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH**

3
JAWNE
Dokumentu
służbowego

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Ppłk dr Eugeniusz F. DUSZEWICZ

**ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA DYWIZJI
POWIETRZNODESANTOWEJ**

Konspekt wykładu

M. K.

BIBLIOTEKA AKADEMII SZTABU WP
ul. Długa 15, 00-100 Warszawa
1. 2. 3.

43606

WARSZAWA

~~1980~~
1985

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH - KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

ZAKŁAD DZIAŁAŃ DESANTOWYCH

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

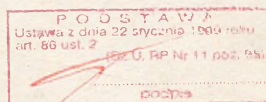
JAWNE

Do użytku
służbowego

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY SZTUKI OPERACYJNEJ

Egz.nr... 1

prof. dr Karimur Nozko
/-/ gen.bryg. Janusz GUMULIŃSKI

Tylko dla nauczycieli akademickich

Pałk dr Eugeniusz F. DUSZEWICZ

KONSPEKT WYKŁADU nt.:

"ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA DYWIZJI POWIETRZNODESANTOWEJ"

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

X43606

WARSZAWA

1985
1980

I. TEMAT: ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA DYWIZJI POWIETRZNODESANTOWEJ

II. FORMA ZAJĘĆ I CZAS: Wykład, jedna godzina lekcyjna/45' .

III. CEL ZAJĘĆ: 1. Zapoznać słuchaczy trzeciego roku studiów i PSES

~~ze składem i możliwościami taktycznymi oraz~~

z zasadami użycia i działania DPD w operacjach zaczepnych /frontowej i armijnej/ z uwzględnieniem zachodzących zmian.

2. Ukierunkować słuchaczy do samodzielnego studiowania problematyki tematu, ~~i teoretycznego przygotowania się do zajęć grupowych ze szczególnym uwzględnieniem ćwiczeń nr 307/S i 308/S~~ *215/S.*

IV. PROBLEMATYKA WYKŁADU:

Wstęp.

1. Zasady użycia DPD w operacjach zaczepnych /frontu i armii/

a/ Skład, ważniejsze uzbrojenie i wyposażenie.

b/ Możliwości bojowe.

c/ Przeznaczenie, zasady użycia i zadania.

2. Wybrane problemy przygotowania do desantowania i działań bojowych oraz desantowania i prowadzenia działań bojowych przez DPD.

Zakończenie.

V. LITERATURA OBOWIĄZKOWA I ZALECANA:

a/ Obowiązkowa :

- "Biuletyn Informacyjny" *2(143)/283m* 1/10, nr bibl. 016216; 021422;

- Zasady zabezpieczenia spadochronowo-desantowego", nr bibl. Pf 18522;

- Regulamin walki sił zbrojnych PRL /pułk -dywizja/ rozdz. VI.;

- ~~Zasady działania bpd i desantów śmigłowych, nr.bibl. 019066;~~

- *Niższe właściwości użycia DPD w operacji zaczepnej frontu (skrypt), w bibl. 0.17.74.*

~~- Użycie taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaczepnej armii, nr bibl. 0372, załącznik nr 4 ;~~

- Wzory dokumentów, zeszyt nr 7, nr bibl. 0322;

~~- Instrukcja o użyciu wojsk powietrznych, nr bibl. 09971.~~

b/ Zalecana:

- T. Wołoszczuk: "Okrażenie w trzecim wymiarze", Warszawa 1962;

- J. Lisow: "Spadochroniarze", Warszawa 1971;

- Albert Merglen: "Historia i przyszłość wojsk powietrzno-desantowych", Warszawa 1970;

- Cornelius Ryan: "O jeden most za daleko", Warszawa 1980.

POMOCE ^{POGLĄDOWE} NAUKOWE :

a/ Schematy, nr bibl..... *PF 4904, PF 4901, PF 4903, PF 4919*

b/ Diapozytywy, nr bibl.....

W S T Ę P

Idea desantów powietrznych narodziła się w okresie I wojny światowej w 1918r. we Francji, kiedy to szef sztabu amerykańskiego korpusu ekspedycyjnego w Europie gen. MITCHEL zaproponował stronie francuskiej, aby wiosną następnego roku przerzucić samolotami większą ^{liczbę} ilość żołnierzy francuskich na tyły obrony niemieckiej, w celu prowadzenia tam działań bojowych. Jednak niski poziom rozwoju lotnictwa oraz rychłe zakończenie wojny zahamowały na pewien okres rozwój tej idei.

Rozwój lotnictwa i teorii sztuki wojennej, w tym szczególnie teorii głębokich operacji, w okresie międzywojennym przyczyniły się do ponownego podjęcia idei przerzutów drogą powietrzną uzbrojonych żołnierzy na tyły przeciwnika, co miało spowodować radykalną zmianę w sposobach i skutkach przełamывania obrony przeciwnika.

Ideę tę, w sposób twórczy, przyswojono w Armii Czerwonej i tam właśnie ^{zrodziła się} koncepcja wykorzystania desantów powietrznych w ^{zaczepnej} takim pojęciu w jakim stosowano je podczas II wojny światowej. Tam też po raz pierwszy na świecie zorganizowano jednostkę powietrzno-desantową i dokonano ćwiczebnego desantowania żołnierzy. Jednocześnie z rozwojem praktyki opracowano ^{zasady} zasady użycia wojsk powietrznodesantowych w operacji zaczepnej.

Zasady użycia wojsk powietrznodesantowych oraz doświadczenia praktyczne wypracowane w Armii Czerwonej zostały przyjęte przez armie głównych państw kapitalistycznych, w rezultacie ~~czego~~ stały się podstawą tworzenia wojsk powietrznodesantowych początkowo w Niemczech, a następnie w Anglii, Francji, USA i innych państwach.

Wojska powietrznodesantowe / dywizja powietrznodesantowa / we współczesnych warunkach uważane są jako nowoczesne środki walki w osiąganiu strategiczno-operacyjnych ^(operacyjnych) celów w operacji zaczepnej na TDW.

1. Zasady użycia dywizji powietrznodesantowej w operacjach zaczepnych /frontu i armii/.

Dywizja powietrznodesantowa w naszych Siłach Zbrojnych jest ogólnowojskowym związkiem taktycznych wojsk lądowych. Jej struktura organizacyjna, uzbrojenie i wyposażenie oraz wyszkolenie i sposób działania różnią się jednak od innych związków taktycznych wojsk ^{lądowych} operacyjnych .

Wynika to, przede wszystkim z charakteru wykonywanych przez ^{DPD} nią zadań, sposobu jej przerzucania i położenia rejonu działań na tyłach nieprzyjaciela.

a/ Skład, ważniejsze uzbrojenie i wyposażenie DPD.

Skład: /około 4200 żołnierzy/.

- dowództwo i sztab;

- kompania łączności ;
- kompania rozpoznawcza;
- kompania saperów ;
- bateria artylerii przeciwlotniczej;
- kompania zabezpieczenia chemicznego ;
- cztery bataliony powietrznodesantowe /w każdym: dow.i sztab,
plż, plr, plsap, 3-ksz, bm 120mm, bappanc, baplot, k.obsługi/;
- dywizjon artylerii mieszanej /2 b PPK, 2 b WP-8, bm 120mm/;
- batalion zabezpieczenia ;
- kompania medyczna .

Ważniejsze uzbrojenie i wyposażenie :

- M-120 - 30;
- M-82 -36 ;
- SPG-9D - 48;
- PPK "Malutka" - 36;
- WP-8 - 12;
- ZU-23-2 - 30;
- S-2M - 30;
- Radiostacje RD-115D-21;
- Radiostacje i odbiorniki - 280;
- RS - 12;
- Samochody osob.-terenowe - 440 ;
- Samochody ciężarowe - 290 ;
- Samochody specjalne - 90;

Uzbrojenie i wyposażenie z wyjątkiem samochodów ciężarowych i części samochodów specjalnych są przystosowane do zrzutu na platformach desantowych z samolotów transportowych .

Pragnę zaznaczyć, że DPD o przedstawionej strukturze organizacyjnej, uzbrojeniu i wyposażeniu jest zaliczana do dywizji typu lekkiego. Na przykład, w wojskach powietrznodesantowych Armii Radzieckiej, dywizje mają pułkową strukturę organizacyjną, na uzbrojeniu i wyposażeniu posiadają bojowe wozy desantowe /BWD-1/ oraz haubice. Generalnie rzecz biorąc charakteryzują się one dużą siłą ognia i manewrowością, a także ^{szkolenia} odpornością na uderzenia przeciwnika.

^{W 1985 r.} W ostatnich latach, ^{nowelizacji} nasza dywizja powietrznodesantowa przeszła kolejny etap ^{modernizacji} modernizacji. ^{zwiększenie} Dokonano częściowej zmiany struktury organizacyjnej, ^{zwiększenie} i zwiększono jej siłę ognia. ^{Przeprowadzona} Przeprowadzona modernizacja ^{pozwoliła} pozwoliła ^{na} na ^{likwidację} likwidację ^{zrutu} zrutu ^{ładującego} ładującego ^{podczas} podczas ^{desantowania} desantowania ^{dywizji} dywizji ⁱ i ^{pogłębiła} pogłębiła ^{autonomiczność} autonomiczność ^{poszczególnych} poszczególnych jej oddziałów, ^a a także ^{zwiększyła} zwiększyła ich siłę ognia. W dalszym etapie modernizacji dywizji przewiduje się częściowe wyposażenie ^{jej} jej w bojowe wozy desantowe /BWD-1/ ^{1/}, haubice ^{D-90} i w nowy sprzęt ^{przeprawy} /przeprawy/. ^{Rzecz} Rzecz oczywista, że zmiany te będą następować stosownie do możliwości ekonomicznych państwa.

b/ Możliwości bojowe DPD.

Dywizja powietrznodesantowa jest związkiem taktycznym, który w odróżnieniu od innych ma możliwość:

- najwcześniejszego dotarcia do obiektów ^{albo} lub rejonów ^{wyisk} wpływających na operacyjną spójność ugrupowania ^{nieprzyjaciela} nieprzyjaciela lub swobodny ruch jego ^{oddziałów} wojsk ^{ładowych} w toku operacji ;

1/Dane taktyczno-techniczne BWD-1: załoga - 7 żołnierzy/dowódca, działonowy-operator, celowniczy km PKT, kierowca-mechanik, trzech strzelców; uzbrojenie - PPK/9M-14M/, 73mm armata /SPG-9/, trzy km PK/RPKS/; jednostka ognia - trzy pociski PPK, 40 poc.73mm, 4000 poc 7,62mm; zasięg - po szosie 500km, po drogach polnych 400 km; prześwit- regulowany hydraulicznie 100-450mm; ciężar-bojowy 7,5t, do desantowania 6,7t; wymiary-dł. 540cmm, szer. 263cm, wys.162-197 cm; możliwości zrztu-na platformie P-7 systemom spadochronowym, bez platformy z urządzeniem hamującym PRS-915/paraszutno raketnaja sistema wz.915/.

- uzyskania zaskoczenia, co do obiektów /rejonu/ i czasu ^{i metod} działania ;

- swobodniejszego wyboru kierunku ^{ow} podejścia i uderzenia ;
- natychmiastowego wykorzystania skutków ^{zgodny z warunkami} uderzeń ogniowych i jądrowych .

Wymieniając walory taktyczne dywizji powietrznodesantowej równocześnie ~~jednak~~ pamiętać trzeba o ujemnych jej stronach :

- ^{złoty moment} dużej wrażliwości na oddziaływanie ogniowe nieprzyjaciela w czasie przelotu i lądowania, oraz broni pancernej ^{toż} w rejonie ^{przewodzenia} działań ;
- niewielkiej ^{siły} sile uderzenia ze względu na ^{manewrowość} manewrowość , ilość i rodzaj środków walki, zwłaszcza artylerii i broni przeciwpancernej ;

- zależności zaopatrzenia materiałowego od dowozu drogą powietrzną ;

- niedoskonałości organicznych środków transportu, które nie zapewniają dużej ruchliwości pododdziałów w ^{toż} rejonie działań .

Analiza możliwości ogniowych - stanowiących podstawowy czynnik możliwości bojowych - wskazuje, że batalion powietrznodesantowy w sprzyjających warunkach ma następujące możliwości :

- ✓ - wykonać napad ^{dywizji, NSD lub TSD korpusu obrony} na 2-3 SD /brygady, dywizji/ ;
- ✓ - zniszczyć ^{do dywizji} dwa połowe ruchome składy zaopatrzenia w amunicję specjalną i (konwencjonalną) ^{korpusu punktu zaopatrzenia (Bzosp);} lub 3-4 baterie wyrzutni rakiet typu "ziemia-ziemia" , "ziemia -powietrze" , lub batalion śmigłowców na lądowisku lub ¹⁻² węzły kolejowe, ^{rozwiązany w terenie} rozwinęty w terenie ;
- wykonać: 3-4 zasadzki ogniowe na pododdziały piechoty /2-3 czołgów/ , rodzajów wojsk i obrony terytorialnej ;
- prowadzić ^{zadanie} działania opóźniające : ^{opóźnić} przegrupowanie brygady 08-12h i zadać jej 20-30% strat, działanie może prowadzić

na jednym kierunku w pasie 4-6 km;

- prowadzić działania rozpoznawczo dywersyjne na obszarze do 3 tys. km² organizując 12-27 grup;

- uchwycić i utrzymać odcinek rubieży wodnej z 1-3 punktami dogodnymi do organizacji przeprawy, przez okres 6-12 godzin; lotnisko przez okres 4-6 godzin, węzeł dróg przez okres 6-12 godzin i więcej;

- dezorganizować system dowodzenia i zaopatrywania wojsk na obszarze 1-2 tys. km²;

- opanować mały port morski lub ¹⁻² 2-3 punkty lądowania desantu morskiego;

- brzość wzdłuż linii brzości 3-5 km i głębokości 2-3 km,

* stawiać skuteczny opór siłom dwukrotnie silniejszym i zadać im 30-50 % strat; *lub zorganizować 2-3 zasadki;*

- skutecznie atakować 2-3 ^{kompanijnie} punkty oporu (zorganizowane przez kompanie piechoty).

Na ogólne teoretyczne możliwości bojowe DPD składają się możliwości bojowe batalionów powietrznodesantowych oraz dywizyjnych sił i środków. Natomiast w kalkulacjach realnych należy uwzględnić straty, które mogą powstać w toku walki oraz fakt niemożności zaangażowania wszystkich sił i środków w walce, na przykład w obronie część z nich będzie rozmieszczana na pasywnych odcinkach obrony. Ze względu na ograniczoną odporność sił DPD na ogniowe uderzenia nieprzyjaciela, istotny wpływ na możliwości bojowe dywizji będzie wywierał teren. Silnie urozmaicony, o bogatym pokryciu naturalnym i sztucznym, wpłynie niewątpliwie na podniesienie ogólnych możliwości bojowych i wydłużenie czasu prowadzenia samodzielnych działań przez dywizję.

Możliwości bojowe dywizji powietrznodesantowej pozwalają jej prowadzić samodzielne działania bojowe przez 2-3 doby.

c/ Przeznaczenie, zasady użycia i zadania.

Dywizja powietrznodesantowa ^{przeznaczona jest} ~~wyznacza się~~ do wykonywania zadań, które nie mogą realizować z różnych przyczyn inne oddziały i związki taktyczne wojsk operacyjnych, tzn. takich, które wymagają opanowania i utrzymania określonego rejonu lub obiektu bądź ^{ON} zniszczenia sił i środków w głębi ugrupowania wojsk nieprzyjaciela.

Konieczność wykonywania zadań właściwych dla DPD wystąpi w toku operacji zaczepnej frontu, zarówno w okresie wykonywania zadania bliższego, jak i dalszego. ^{w warunkach prowadzenia działań} Dywizja powietrznodesantowa będzie wykonywać zadania z zasady bezpośrednio na korzyść jednej z armii, najczęściej na głównym kierunku uderzenia frontu. Na kierunku nadmorskim może być użyta w składzie Operacyjnej Grupy Desantowej.*

DPD może zostać użyta zarówno w działaniach prowadzonych z użyciem konwencjonalnych, jak i jądrowych środków rażenia.

Z uwagi na to, że nasze Siły Zbrojne nie dysponują taką ilością lotnictwa transportowego, które by zapewniło jednoczesny przerzut całości sił DPD, dlatego też zagadnienie to może być rozwiązywane po uprzednim wydzieleniu przez ND na TDW potrzebnej ilości samolotów transportowych i lotnictwa osłony do dyspozycji frontu polskiego. Jest to zarazem podstawowy warunek decydujący o możliwości jednoczesnego użycia całości sił DPD w operacji frontowej. Względy operacyjno-strategiczne mogą wykluczyć możliwość przydziału /i z tym należy się realnie liczyć/ potrzebnej ilości lotnictwa transportowego i osłony przez ND na TDW, taką właśnie sytuację założono w ćwiczeniu "LATO-78".

Z doświadczeń tego ćwiczenia wynika, że DPD w tym przypadku należy użyć w sposób zdecentralizowany. Poszczególne bataliony

powietrznodesantowe mogą być przydzielone armiom pierwszego rzutu frontu i będą działać zgodnie z decyzjami dowódców tych armii jako taktyczne ^{operacyjne} desanty powietrzne - najczęściej śmigłowcowe - wykonując samodzielne zadania bojowe bądź w składzie Oddziału Wydzielonego czy też Operacyjnej Grupy Manewrowej armii.

Do podstawowych zadań, jakie mogą być stawiane DPD do wykonania, należy zaliczyć:

- niszczenie zgrupowań środków napadu jądrowego, punktów kierowania, baz i składów broni masowego rażenia nieprzyjaciela;

- opanowanie i utrzymanie do czasu podejścia wojsk frontu przyczółków, przepraw i odcinków dogodnych do przeprawy wojsk przez szerokie przeszkody wodne;

- opanowanie lotnisk nieprzyjaciela w celu ich wykorzystania przez lotnictwo lub uniemożliwienie ich wykorzystania przez nieprzyjaciela;

- opanowanie wysp, cieśnin, portów, odcinków brzegu morskiego dogodnych do desantowania z morza;

- dezorganizacja systemu dowodzenia, łączności i zaopatrywania materiałowo-technicznego;

- udział w okrążeniu zgrupowania nieprzyjaciela;

- izolowanie pola walki od dopływu odwodów nieprzyjaciela do obszaru bitwy.

Aby dywizja powietrznodesantowa mogła pomyślnie realizować zadania należy spełniać następujące warunki:

- dokładnie rozpoznać rejon lądowania i działania oraz możliwości przeciwdziałania nieprzyjaciela;

- dążyć do uzyskania zaskoczenia nieprzyjaciela co do miejsca i czasu lądowania oraz ilości użytych i sposobów prowadzenia działań bojowych;

- wywalczyć i utrzymać - przynajmniej okresowo i na kierunku działania DPD - panowanie /przewagę/ w powietrzu ;
- zapewnić skuteczną obronę przeciwlotniczą sił DPD w rejonach wyjściowych, podczas przelotu, w rejonie lądowania i działań ;
- zniszczyć /obezwładnić/ artyleryjskie środki ogniowe w rejonie lądowania i działań DPD ;
- skutecznie izolować rejon działań DPD od uderzeń odwodów nieprzyjaciela, a w tym szczególnie pancernych;
- zapewnić skuteczne i ciągłe wsparcie działań DPD przez lotnictwo i wojska raketowe a na kierunku nadmorskim przez marynarkę wojenną ;
- zabezpieczyć działania DPD pod względem materiałowo-technicznym stosownie do charakteru postawionego zadania bojowego;
- zapewnić dotarcie i połączenie się wojsk pancerno-zmechanizowanych we właściwym czasie z wojskami DPD w rejonie jej działań ;
- zapewnić precyzyjne współdziałanie wszystkich sił działających na korzyść DPD, w tym również z wojskami rozwijającymi działania zaczepne na kierunku jej lądowania.

Pragnę z całą mocą podkreślić, że wszystkie z wymienionych warunków muszą być bezwzględnie spełnione w każdej operacji powietrznodesantowej i podczas wykonywania przez DPD KAŻDEGO z zadań bojowych .

2. Wybrane problemy przygotowania do desantowania, desantowania i prowadzenia działań bojowych przez DPD.

Do wykonania zadań bojowych DPD przygotowuje się w rejonie wyjściowym /~~rejon wyjściowy do desantowania~~/. Rejon ten obejmuje: rejon ześrodkowania DPD, rejon y oczekiwania oddziałów lub zgrupowań desantowych, ^{1/}lotniska załadowania /startu/ ^{niektórych}

Rejon ześrodkowania /zasadniczy, zapasowy/ przeznaczony jest do przygotowania wojsk DPD do desantowania i działań bojowych. W rejonie tym wypracowuje się decyzje, planuje się ⁱorganizuje desantowanie i działania bojowe, prowadzi szkolenie wojsk oraz przygotowuje sprzęt do desantowania. W zależności od warunków terenowych i sieci lotniskowej rejon ześrodkowania od lotnisk załadowania /startu/ może orientacyjnie wynosić 30-60 km.

Rejony oczekiwania wyznacza się dla poszczególnych oddziałów /zgrupowań desantowych/ w pobliżu lotnisk załadowania, nie dalej jednak niż ⁵⁻¹⁰10-15km od lotnisk. ~~Rejony oczekiwania zajmuje~~

~~się nie wcześniej jak jedną dobę przed terminem załadowania.~~

W rejonach tych ^{dokonuje się załadunku} ~~załaduje się~~ sprzęt i środki materiałowe na tarę desantową ^{2/}, precyzuje współdziałanie z lotnictwem, kończy planowanie działań bojowych, stawia zadania bojowe wojskom /od kompanii w dół/, organizuje /omawia/ współdziałanie / od oddziału w dół/.

Wydzielone poszczególnym oddziałom / zgrupowaniom desantowym/ lotniska załadowania /startu/ zajmuje się nie później jak 4 godziny przed startem. Czas ten jest niezbędny na ostateczne sprawdzenie platform desantowych i załadowanie ich do samolotów

^{1/}Siły i środki wydzielone do załadowania na danym lotnisku.
^{2/}Platformy i zasobniki.

transportowych. Naszej DPD do ^{wyważenia się} załadowania ~~potrzeba wydzielić~~ 6-9 lotnisk.

Przygotowanie DPD do desantowania i działań bojowych może być realizowane przed lub w toku operacji zaczepnej frontu i składa się z następujących przedsięwzięć i czynności :

- wypracowania decyzji o ~~prowadzeniu działań bojowych po~~ wylądowaniu i o ~~desantowaniu~~ oraz planowania ^{desantowania i organizacji} ~~i organizacji~~ ^{bojowej po wylądowaniu;} użycia sił i środków dywizji;

- ~~postawienia zadań bojowych~~ oddziałom i samodzielnym pododdziałom dywizji ^{oraz ustanowienie} i ~~ustalenia~~ przebiegu ich wspólnych działań /organizacji ^{organizacji} współdziałania/;

- przegrupowania dywizji z rejonu ześrodkowania do rejonów wyczekiwania;

- przygotowania sił i środków do desantowania ^{i ładowanie} /ładowanie uzbrojenia, sprzętu i środków materiałowych na tarę desantową, ^{zaspokojenie} oraz indywidualne przygotowanie ^{oraz} żołnierzy do desantowania ^{i obciążenie} /oraz stawiania zadań i ^{w pododdziałach /samowolne ich} ustalenia przebiegu wspólnych działań ^{oraz stochowanie} w pododdziałach /organizacji ^{z wyjątkiem żołnierzy;} współdziałania/;

- przegrupowania ^{z tych DPD} sił ~~oraz środków~~ załadowanych na tarę desantową do lotnisk załadowania i startu, sprawdzenia tary desantowej przed ^{powyżej} załadowaniem ~~(jej)~~ do samolotów /tzw. "Wyważanie" przy użyciu dźwigów/;

Na realizację ^{powyżej} przedstawionych przedsięwzięć i czynności DPD potrzeba 2-3 doby.

Pozwolę sobie Waszą uwagę zwrócić jedynie na pierwsze z wymienionych przedsięwzięć procesu przygotowania DPD do wykonania zadania bojowego.

Otóż, wbrew praktycznej kolejności jego realizacji - bo przecież najpierw dokonuje się desantowania sił i środków DPD,

po którym rozpoczynają się działania bojowe - decyzję wypracowuje się w odwrotnej kolejności. Najpierw wypracowuje się część decyzji dotyczącą działań po wylądowaniu, która stanowi podstawę do wypracowania jej drugiej części - o desantowaniu^{3/}. O ile proces wypracowania pierwszej części decyzji przebiega zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami, to w drugiej części dokonuje się kolejno: wyboru rejonów lądowania/zrzutowisk/, ustala ~~część~~ i kolejność lądowania, ugrupowanie DPD w czasie przelotu oraz rejon, sposób i kolejność załadowania się i środków DPD do samolotów na lotniskach załadowania i startu.

Podczas planowania i organizacji desantowania obowiązuje generalna zasada: * przeprowadzenia go w jak najkrótszym czasie. Dlatego też, planując go, należy ściśle przestrzegać następujących zasad:

Po pierwsze - podczas wyboru lądowiska /zrzutowisk/, dążyć do maksymalnego ich zbliżenia do obiektów, które będą przedmiotem ~~określenia~~ się na nim lądujących. Zrzutowiska należy wybierać tak, aby ich osie pokrywały się z przewidywanymi osiami tras przelotu lotnictwa transportowego, nie bliżej ^{jak} ~~jednak~~ niż 10-15km jedno od drugiego. W szczególnych przypadkach, następn~~e~~e zrzutowisko, nie może się odchyłać od osi trasy przelotu LT, więcej niż 20 stopni. Między osiami tras przelotu LT, w rejonie lądowania DPD, należy zachować odstęp 8-10 km. Dążyć, aby ^{liczba} ilość rejonów lądowania /zrzutowisk/ była równa na poszczególnych trasach przelotu. Dla DPD wybierać 4-6 lub 6-9 rejonów lądowania /zrzutowisk/, w tym 2-3 zapasowe - po jednym na każdej trasie przelotu LT.

3/ ~~Załadowanie~~, ^{start} przelot i lądowanie wojsk desantu.

Po drugie - ^{siły}przerzutu ~~sił i środków DPD~~ lotnictwo transportowe dokonuje w jednym rejsie, ^a zaś lądowanie odbywa się tylko przy użyciu spadochronów, ^{na celu zachowania} Dlatego też, ^{a się ze składu dywizji} w celu stworzenia warunków lądowania ~~dla sił głównych DPD należy wydzielić z nich część~~ sił, ~~tzw.~~ rzut zabezpieczenia lądowania, tj.: grupy naprowadzania, ^{LT} pododdziały rozpoznawcze i grupy ubezpieczenia lądowisk /w sile ksz/. ^{usiąże lądować / 10-20} Rzut ten ~~ładuje~~ na 30-20 minut przed zrzutem sił głównych dywizji.

Po trzecie - ugrupowanie sił DPD w czasie przelotu powinno odpowiadać zamiarowi działań ⁱ ~~przez~~ lądowania ^{oraz} i szybkiemu osiągnięciu gotowości sił i środków DPD po wylądowaniu. ^{z tego też} Siły i środki DPD przeznaczone do zrzutu na ^{położonych} głębiej wybranych zrzutowiskach ^{sił samolotów} należy usytuować w czole ugrupowania LT, ~~podobna reguła obowiązuje podczas lądowania platform desantowych do samolotów.~~

Po czwarte - ustalając skład sił i środków do załadowania na poszczególnych lotniskach należy: rzut zabezpieczenia lądowania załadować na jednym lotnisku ; uwzględniać ilość i typ samolotów na danym lotnisku ; nie stwarzać sytuacji, która by zmuszała lotnictwo do wykonywania manewru w celu ^{ujęcia} na odpowiednią trasę przelotu; zapewnić w miarę równą ilość sił do zrzutu na lądowiskach; sztaby do desantowania należy rozdzielać na różne lotniska załadowania i powinny lądować na różnych lądowiskach.

Szczególną uwagę pragnę zwrócić na fakt, że ~~całość~~ dokumentacji planistycznej ^a opracowywanej ^a w sztabie dywizji, w oddziałach, ~~i pododdziałach~~ nie może być zabierania do desantowania.

Desantowanie - o czym już wspomniałem - to ^{przerzut obrotu} zespół przedsięwzięć i czynności obejmujący załadowanie sił i środków DPD do ~~powielonego rejsu~~ ^{nie były nieprzypięte} w celu wykonania ~~zadania bojowego~~. ^{Desantowanie obejmuje: start samolotów (samolotów) transportowych i desantem} ~~transportowych~~ ^{na pokładzie}; ~~zbiórki~~ ^{i tworzenie} ugrupowanie bojowego ~~lotnictwa transportowego~~

na powietrzu; onahot i smut / lądowanie samolotów, 5 minut na cois
~~do samolotów na lotniskach załadowania i startu, przelot~~
~~o desantowaniu na lotniskach - lotniskach z wyjątkiem oit i rozlokowania desantu)~~
oraz zrzut i lądowanie na wyznaczonych lądowiskach /zrzutowiskach/
o 2 lądowanie obiektów / platform, zasobników towarowych i kolizyjny
w rejonie lądowania dywizji.
na lądowiskach przy wyjeździe spadochronowców.

Dokonane zmiany w strukturze organizacyjnej i uzbrojeniu DPD, pozwalają obecnie przerzucać ją całością sił jednym rejsem. Dzięki temu, *oraz desantowaniu obiektów o około 50 procent.* możliwe jest znaczne skrócenie czasu desantowania. Wpłynęło to również na zmniejszenie wysiłku lotnictwa osłony, *udolności w jego d* o 30-50 procent.

Generalnie rzecz biorąc czas desantowania dywizji skrócił się do trzech godzin przy odległości zrzutu 500 km, poprzednio - przy kombinowanym sposobie desantowania wynosił on około 8 godz. Przy założonej odległości desantowania, kompanie szturmowe mogą podejmować zorganizowane działania bojowe po około 3,5 godzinie od rozpoczęcia desantowania /tj. załadowania do samolotów /.

Okres samodzielnych działań bojowych DPD trwa od chwili wylądowania do ~~chwili~~ *czasu* połączenia się z siłami nacierającymi na kierunku jej działania. Charakteryzuje się dużą aktywnością i samodzielnością działań pododdziałów, zdecydowanymi, gwałtownymi i niespodziewanymi uderzeniami oraz uporem i wytrwałością w obro- nie nawet w razie pełnego okrążenia przez przeważające siły nieprzyjaciela.

W omawianym okresie można umownie wydzielić trzy zasadnicze etapy walki, a mianowicie :

- walka na lądowiskach /zrzutowiskach/;
- zorganizowane i planowane działania, w celu zdobycia /zniszczenia / nakazanych obiektów lub opanowania rubieży, rejonów, nakazanych do wykonania w zadaniu bliższym ;
- walka o utrzymanie zdobytych obiektów /rubieży, rejonów/ i zwalczanie podchodzących odwodów nieprzyjaciela.

Walkę z siłami nieprzyjaciela znajdującymi się w rejonach lądowania prowadzą wydzielone pododdziały DPD, najczęściej w sile wzmocnionej kompanii szturmowej. Po zniszczeniu lub wyparciu nieprzyjaciela z rejonów lądowisk natychmiast przechodzą do ich ubezpieczenia. W razie potrzeby wzmocnia się je kolejnymi pododdziałami, po wylądowaniu sił głównych DPD. W tym też czasie wychodzą na planowane kierunki działania elementy rozpoznania.

Po wylądowaniu sił głównych dywizji, w miarę osiągania gotowości, wchodzi do działań kolejne pododdziały - kompanie szturmowe, po około 30 minutach od wylądowania - rozpoczynając etap realizacji zadania bliższego dywizji. W etapie tym, przedmiotem działań bojowych dywizji są wszystkie obiekty nieprzyjaciela zaplanowane do zniszczenia / opanowania /, znajdujące się, w zasadzie w rejonie lądowania DPD, *dlko w jego pobliżu.*

W zależności od charakteru zadania postawionego dywizji może ona, po wykonaniu zadania bliższego, przejść do obrony opanowanych obiektów ^(rejonów) ~~całością sił~~ lub po odtworzeniu gotowości bojowej ~~może~~ ^{lub} wykonać manewr i uderzyć na kolejne obiekty nieprzyjaciela. Uwzględniając możliwości manewrowe dywizji może ona go wykonać na odległość 30-50 km.

Po wykonaniu zadania, na ogół bliższego lub w celu odparcia uderzenia nieprzyjaciela, DPD może przejść do obrony. Przejście DPD do obrony określonego rejonu lub rubieży może być treścią zadania następnego dywizji. Rejon obrony DPD ~~może~~ ^(rozumiany rejonu obrony) obejmować obszar ^{15-20 x 10-15 km} 10-15x10km, a w sprzyjających warunkach terenowych ^{można być rozszerzona} i więcej. Zasada jest, że DPD organizuje obronę okrężną, systemem punktów oporu, kompanijnych i plutonowych. Jednak, ze względu na małą odporność dywizji na uderzenia ogniowe nieprzyjaciela, ten rodzaj działań bojowych może być stosowany w wyjątkowo dogodnych

warunkach terenowych i przy silnym wsparciu ogniowym. Podczas wykonywania zadań bojowych przez dywizję należy preferować, przede wszystkim działania zaczepne, bowiem one tylko pozwalają na przechwycenie i utrzymanie inicjatywy i narzucenia swojej woli nieprzyjacielowi w rejonie działań bojowych dywizji.

Działania zaczepne wojsk DPD mają inny charakter niż pozostałych związków taktycznych wojsk operacyjnych.

Polegają one, przede wszystkim na samodzielnym wykonywaniu oddziałami i pododdziałami gwałtownych uderzeń na wybrane obiekty nieprzyjaciela, z różnych kierunków z maksymalnym natężeniem ruchu i ognia, zadaniu maksymalnych strat i odejściu od atakowanego obiektu w celu wykonania uderzenia na kolejny obiekt nieprzyjaciela, w innym miejscu.

Jak wykazały doświadczenia wojenne, szczególnie pozytywne rezultaty w realizacji zadań osiągnęły te desanty, które największą aktywność w działaniach bojowych przejawiały w warunkach nocnych.

Na zakończenie i pragnę podkreślić, że w działaniach bojowych desantów ^{pojemniejszych} w ogóle, nie może być schematów, są to działania, w których wyszkolenie, i inwencja dowódców i każdego żołnierza, odwaga, szybkość orientacji i reakcji, wola walki i zdolność podejmowania ryzyka są najwyższymi i niezbędnymi przymiotami spadochroniarza.

ZAKOŃCZENIE

Obywatele Oficerowie - w wykładzie przedstawiłem, przede wszystkim te treści, których jeszcze nie znajdziecie w podanej przeze mnie bibliografii. Studiując ją napotkacie inne ujęcie poszczególnych zagadnień, w tym przypadku, jako autorytatywnie

proszę przyjąć dane, które przekazałem Wam na dzisiejszym wykładzie.

Wynikłe w czasie studiowania literatury, pytania i niejasności zostaną Wam wyjaśnione podczas ćwiczenia nr 307/S, nt. "organizacja i prowadzenie działań bojowych przez DPD".

Dziękuję za uwagę

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY SZTUKI
OPERACYJNEJ

ppłk dr Eugeniusz DUSZEWICZ

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZAKŁADU DZIAŁAŃ
DESANTOWYCH KSO

Płk dr Władysław KISIEL

Wykonano w 5 egz.

Egz. 1-5 Bibl. Naukowa
Wyk. ppłk DUSZEWICZ tel. 50015
Druk. T.Z. dn. 30.09.80r.
Nr ks. masz 0106/K-13/80

Wyt. w 3 egz.
Egz. 1-3 Bibl. Naukowa
Wyt. ppłk DUSZEWICZ

BIBLIOTEKA NAUKOWA 40 WP
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych
Nr ewid. ~~43406~~

